

**N:o 11 a.**

Ank. till Riksd. Kansli den 13 Mars 1885, kl. 8 e. m.

*Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens  
Femte hufvudtitel.*

(1:a U. A.)

Vid riksstatens Femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret, hafva vid innevarande riksmöte ifrågakommit de förändringar, som här nedan omförmälas.

1:o. Inom Riksdagen hafva väckts och till Stats-Utskottets behandling remitterats motioner af:

Friherre *R. Klinckowström* (motion N:o 9 i Första Kammaren), med åtskilliga förslag beträffande vissa delar af Kongl. Maj:ts vid innevarande riksdag afgifna proposition angående statsverkets tillstånd och behof.

Herr *J. E. Nyström* (motion N:o 52 i Första Kammaren), angående indelningsverkets öfverflyttande på staten;

*Samme motionär* (motion N:o 54 i Första Kammaren), angående anslag till försvarsverkets stärkande;

Herr *A. P. Lind* (motion N:o 44 i Andra Kammaren), om skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande rotehållares befriande från byggande och underhållande af trossbod samt trossens fortskaffande till och från mötesplatserna;

Herr *A. P. Danielson* (motion N:o 66 i Andra Kammaren), om statsverkets öfvertagande af rust- och rotehållares skyldighet att anskaffa beklädnadspersedlar åt båtsmän samt anslag för detta ändamål;

*Samme motionär* (motion N:o 76 i Andra Kammaren), angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären;

Herr *A. G. Jönsson i Mårarp* (motion N:o 72 i Andra Kammaren), med förslag om försvarsverkets ordnande m. m.;

Herr *Abr. Rundbäck* m. fl. (motion N:o 112 i Andra Kammaren), angående reglering och utjemning af indelningsverket; samt

Herr *J. Anderson i Tenhult* (motion N:o 129 i Andra Kammaren), angående lättnad i rustnings- och roteringsbesvären m. m.

Utskottet kommer framdeles att afgifva utlåtande öfver dessa motioner, som Utskottet ännu ej hunnit slutligen behandla; och får därför nu endast hemställa,

att Utskottet må framdeles under riksdagens lopp ega att föreslå de jemkningar i eller tillägg till de under Femte hufvudtiteln upptagna anslagsbelopp, hvartill Riksdagens blifvande beslut öfver ofvanberörda motioner må föranleda.

#### Officerscorpsets tillökning.

2:o. Kongl. Maj:t har föreslagit,

att, på det Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle att i den ordning, som kan finnas lämplig, öka antalet officerare vid flottan med en flaggman, två kommandörkaptenener af första grad, två kommandörkaptenener af andra grad, nitton kaptenener och elfva löjtnanter, de under anslaget till aflöning för flottans corpser och stater för permanenta reservstaten anvisade 114,000 kronor måtte, i den mån dessa medel blifva tillgängliga, få användas till aflöning åt nämnda antal officerare, samt att detta medgifvande äfven må få afse innevarande år.

I det vid behandlingen af denna fråga förda statsrådsprotokoll har departementschefen till stöd för ifrågavarande framställning anført bland annat, hvartill Utskottet får hänvisa, följande:

“I fråga om storleken af den behöfliga officerspersonalen har städse framhållits, att denna måste bestämmas af materielens storlek och beskaffenhet, beroende af den vikt och betydelse för landets försvar flottan kommer att tilldelas, och om än det således icke låter sig göra att nu definitivt bestämma behovet af officerspersonalens tillökning, så är det dock, särdeles med afseende derpå att en sådan tillökning endast efter hand låter sig verkställa, af synnerlig vikt att i möjligaste mån söka afhjelpa den redan nu befintliga bristen, hvilket synes icke kunna ske lämpligare än genom att, på sätt Kongl. Maj:t föreslog 1883 års Riksdag, besluta permanenta reservstatens upphörande och, i mån af afgång på denna samt öfriga reserv- och indragningsstater, öka den aktiva staten med det då föreslagna antal officerare.

Angående  
officerscorp-  
sets tillök-  
ning.  
[1, 2.]

Utom det i statsrådsprotokollet den 8 Januari 1883 anförda hufvudsakliga skäl för permanenta reservstatens upphörande, nemligen att densamma, förutsatt att personalen på den aktiva staten lämpligen ökades, kunde anses mindre behöflig, sedan skyldigheten att vid viss lefnads- och tjänsteålder från tjensten afgå trädte i kraft, finnas äfven andra dertill manande anledningar, hvaribland svårigheten vid förflyttning af officer från den aktiva staten till permanenta reservstaten icke utgör den minsta.

Enligt gällande föreskrift öfverflyttas officer af kaptens eller högre grad från aktiva staten till permanenta reservstaten, när *Kongl. Maj:t med afseende på tjenstens fördel pröfvar sådan förflyttning böra ega rum*; och äro aflöningsförmånerna å båda staterna desamma likasom tjenstgöringen, med den skilnad endast, att officer på permanenta reservstaten i allmänhet icke sjökommenderas.

Då denna reservstat först bildades, funnos bland den aktiva corpsens officerare flere, hvilka till följd af ålder, sjuklighet eller annan orsak föredrogo att blifva från vidare sjötjenstgöring befriade och dertill blefvo på egen begäran till permanenta reservstaten öfverflyttade, men detta händer numera mindre ofta, hvilket är en naturlig följd af det obligatoriska afskedstagandet, som småningom gör att alla officerare af den aktiva staten i allmänhet kunna anses, hvar inom sin grad, fullt tjenstbara samt villiga och lämpliga att i sitt egentliga yrke, sjökrigstjensten, intill föreskrifven afgangstid fortfarande blifva använda. Som emellertid så väl ändamålet med permanenta reservstaten som angelägenheten att använda det dertill beviljade anslag fordra, att, i mån af tillgång, öfverflyttning *skall ega rum*, så måste sådan ske äfven utan den öfverflyttades medgifvande och äfven om denne skulle utan men för tjensten eljest kunnat på den aktiva staten qvarstå, och det blifver i så fall ensamt beroende på Kongl. Maj:ts pröfning och afgörande, hvilken officer skall till sådan öfverflyttning ifrågakomma. Så länge ännu å aktiva staten funnos sjöofficerare, hvilka egnade sin hufvudsakliga verksamhet åt för tjensten främmande sysselsättningar, så långt sådant finnes med tjenstens bibehållande förenligt, och ansågo denna såsom en bisak eller eljest visade sig för tjensten olämpliga och ointresserade, var valet härtill mindre svårt; men med den numera stränga utgallring, som eger rum redan för inträde i sjökrigsskolan, med den derstädes och jemväl efter officersutnämningen erhållna utbildning samt den i allmänhet trägna, oafbrutna tjenstgöringen ökas naturligen intresset för vapnet, hvarförutan tiden sällan medgifver att väsentligen syssla med utom tjensten varande bestyr, och det blifver till följd

deraf allt svårare att vid uppkommande ledighet, *med iakttagande af skyldig rättvisa*, bestämma hvilken officer, som *med afseende på tjänstens fördel* bör till permanenta reservstaten öfverflyttas.

Genom officerscorpens nu föreslagna tillökning vunnas äfven den från försvarssynpunkt icke oväsentliga fördelen, att en del af sjöbeväringen kunde exerceras af flottans officerare och derigenom blifva åtminstone i någon mån hemmastadd med den tjänstgöring, hvartill den i händelse af krig är ämnad, och deribland att, såsom afsedd att utgöra en del af bemanningen å sjöbefästningarne, handtera dervarande materiel. Detta har hittills, i brist af nödigt befäl och underbefäl, icke kunnat ega rum, hvarföre sjöbeväringen endast erhållit samma utbildning som landtbeväringen och exercerats af arméns officerare. Visserligen är det afsedt att i detta förhållande för innevarande år söka göra ändring, men sådant torde dock icke kunna ske utan olägenhet och men för flottans öfningar och tjänstebefohof i öfrigt.»

Då den föreslagna tillökningen af officerscorpens icke påkallar någon förhöjning af de till flottans aflöning nu utgående anslag, samt behofvet af berörda tillökning torde få anses redan hafva blifvit af Riksdagen erkändt, får Utskottet, under åberopande i öfrigt af hvad i statsrådsprotokollet finnes anfördt, hemställa:

a) att, på <sup>d</sup>et Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att i den ordning, som kan finnas lämplig, öka antalet officerare vid flottan med 1 flaggman, 2 kommandörkaptener af 1:a grad, 2 kommandörkaptener af 2:a grad, 19 kaptener och 11 löjtnanter, de under anslaget till aflöning för flottans corpser och stater för permanenta reservstaten anvisade 114,000 kronor må, i den mån dessa medel blifva tillgängliga, få användas till aflöning åt nämnda antal officerare; samt

b) att detta medgifvande äfven må få afse innevarande år.

Angående  
förhöjning af  
dagaflöningen  
för min-  
personalen.

3:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att, derest Kongl. Maj:t skulle beordra någon del af flottans personal att tills vidare uteslutande tjänstgöra vid minvapnet, aflöningen för denna personal må för innevarande och nästkommande år under pågående minexpeditioner förhöjas med femtio procent af den nu bestämda dagaflöningen till sjös, att utgå från anslaget till flottans öfningar.

Med afseende å den betydande utveckling minväsendet numera vunnit, har, såsom af statsrådsprotokollet (sid. 5—8) inhemtas, bildandet

af en särskild minörafdelning inom sjöförsvaret blifvit ifrågasatt, ehuru något förslag härom icke nu ansetts böra framläggas.

Då emellertid angeläget syntes vara att, i den mån sådant kan ske, redan nu söka förbereda bildandet af en dylik minörafdelning, har Kongl. Maj:t ansett något nu böra åtgöras för att vid minvapnet fästa dem af flottans personal, hvilka visat sig ega lust och fallenhet därför. Hittills hade i allmänhet en viss obenägenhet förefunnits hos denna personal att egna sig åt minförsvaret, hvartill orsaken torde vara att söka dels i den påtagliga risk detta vapens handterande medför, dels i uppfattningen att derigenom utsigten till befordran och dermed en mera tryggad utkomst skulle minskas och dels äfven deri, att åtminstone i yngre åren de, som af böjelse egnat sig åt sjövapnet, icke gerna utbyta det samma mot det mindre iönbjudande minväsendet utan att åtminstone härvid kunna påräkna någon särskild fördel.

För att söka undanrödja detta och för att erhålla dugliga och pålitliga minörer syntes derföre nödvändigt vara att, på sätt i andra länder egde rum, aflöningsförmånerna för minörpersonalen något förbättrades, och det har synts departementschefen vara för ändamålet lämpligt att tills vidare, intill dess förslag till minörafdelningens fullständigare ordnande hunne uppgöras och fastställas, med 50 procent förhöja dagaflöningen till sjös under minöfningarna för dem, som uteslutande användas vid minvapnet. Kostnaden härför, som enligt gjorda beräkningar skulle uppgå till 7- å 8,000 kronor och i alla händelser icke komme att öfverstiga 10,000 kronor, borde utgå af anslaget till flottans öfningar.

Med afseende å den vikt och betydelse, som minförsvaret enligt sakkunniges omdöme eger för vårt land, och då det i följd häraf är nödvändigt att bereda den vid minväsendet anställda personal tillräcklig öfning, men sådant i anseende till den fara, som med tjenstgöring vid minväsendet är och måste vara förenad, synes påkalla den af Kongl. Maj:t föreslagna förhöjning i aflöningen, har Utskottet ej något att erinra mot hvad Kongl. Maj:t härom föreslagit och hemställer derföre,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må vinna Riksdagens bifall.

#### Aflöning för flottans corpser och stater.

4:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit:  
1:o att, mot det att vakansafgifterna af de på tioårig vakans ställda båtsmansrusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad

*Angående  
aflöning för  
flottans corp-  
ser och stater.  
[4—8.]*

af Kalmar län bland statsverkets inkomster upptagas, ett anslag å ordinarie stat under femte hufvudtiteln måtte uppföras till belopp af 114,000 kronor med titel »ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län»;

2:o att hvad af detta anslag icke redan på grund af 1872 års Riksdags beslut bör inräknas bland tillgångarne till aflöning för flottans corpser och stater måtte för genomförande af den år 1876 beslutade löneregleringen under år 1886 användas;

3:o att i öfrigt för denna lönereglerings genomförande under år 1886 ett extra anslag af 50,000 kronor måtte å extra stat för samma år anvisas, att gemensamt med anslaget till aflöning för flottans corpser och stater redovisas;

4:o att det protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 12 Januari 1885 bilagda förslag till stat, upptagande de militära befattningar vid flottan, hvilkas innehafvare böra åtnjuta boställe eller inqvarteringsbidrag, måtte af Riksdagen godkännas; och

5:o att anslaget till aflöning för flottans corpser och stater, nu utgörande 1,210,284 kronor, måtte höjas med det för beredande af inqvarteringsbidrag åt chefen för minafdelningen i Marinförvaltningen erforderliga belopp, 900 kronor, eller till 1,211,184 kronor.

Till närmare utredning af Kongl. Maj:ts i punkterna 1:o, 2:o och 3:o här ofvan gjorda framställningar, har departementschefen till det vid behandlingen af denna hufvudtitel förda statsrådsprotokoll anført följande:

»Vid 1872 års riksdag beslöts att, till lindring af den dryga fattigvårdsbörda, som kommunerna i Blekinge län och Södra Møre härad i Kalmar län hade fått vidkännas till följd af det stora antalet båtsmän, som der skulle uppsättas och underhållas, högst halfva antalet af de der befintliga båtsmansrusthåll skulle få sättas på vakans samt de derför inflytande afgifter ingå till statsverket för att, till ersättning af det manskap flottan härigenom förlorade, användas, på sätt af Eders Kongl. Maj:t kunde varda bestämdt, till förökande antingen af flottans matroscorps eller af varfvens arbetsstyrka. Genom nådigt bref den 27 Augusti 1875 förordnades, att aflöningen till de i följd af samma nådiga bref uppsatta eldare- och handverkskompanierna skulle af vakansmedlen bestridas; och då vid 1876 års riksdag ny lönereglering för flottans corpser och stater beslöts, beräknades naturligtvis dessa vakansafgifter, hvilka då för år 1877 upptogos till 75,000 kronor, såsom en tillgång härtill. Sedermera hafva äfven öfriga vakansafgifterna, utöfver nämnda 75,000 kronor, på grund af hvarje Riksdags medgifvande fått, jemte derutöfver behöfligt extra anslag, användas till att under

året genomföra nämnda lönereglering, så att för närvarande hela beloppet af vakansafgifterna i Blekinge och Södra Möre anlitas för aflöningen.

Genom sistlidet års riksdagsbeslut, att statsverket skall från och med år 1885 öfvertaga anskaffande och underhåll af de båtsmansbeklädningen tillhörande s. k. småpersedlarne äfvensom kappsäcken och att, såsom en motsvarande lindring för de vakanta båtmansrusthållen i Blekinge och Södra Möre, vakansafgiften från sagde tid skall med en tiondedel minskas, hvilket beslut Eders Kongl. Maj:t den 21 sistlidne November godkänt, kommer flottans inkomst af vakansafgifterna att framdeles förminskas, hvarföre ock Riksdagen, i sammanhang med nämnda sitt beslut, anvisade ersättning härför i det å ordinarie stat under femte hufvudtiteln då uppförda reservationsanslag å 40,000 kronor, af hvilka, enligt Marinförvaltningens beräkning, 11,500 kronor skulle motsvara vakansafgifternas minskning.

Detta anslag är emellertid, såsom nyss nämnts, af reservationsanslags natur, hvaremot aflöningsanslaget är ett fast anslag. Besparingarne å det förra skola reserveras för det med anslaget afsedda ändamål, besparingarne å det senare skola gå till de allmänna besparingarne. Det är derföre oegentligt att sammanföra och gemensamt redovisa dessa båda anslag, hvilket dock blifver en nödvändighet, då det ju icke kan ifrågakomma att använda det senast tillkomna anslaget till några särskilda aflöningsposters bestridande.

Redan denna omständighet, men ännu mera det likaledes oegentliga deruti att en tiondedel af en till femte hufvudtiteln ingående inkomst hädanefter skall blifva i riksstaten synlig, under det att de öfriga nio tiondedelarne deraf, eller de återstående vakansafgifterna, fortfarande förblifva osynliga i nämnda stat, synes mig utgöra giltig anledning att ifrågasätta att vakansafgifterna, hvilka ingå till Statskontoret och derifrån levereras till Marinförvaltningen, hädanefter må såsom en statsverkets inkomst upptagas och beräknas samt ett anslag till ersättande af dessa afgifter å ordinarie stat under femte hufvudtiteln uppföras. Så har tillföre under liknande förhållande skett med båtsmansbeklädnadsmedlen vid 1877 års riksdag och torde jemväl vara det principiellt riktigaste, då på detta sätt så väl en statsverket tillflytande inkomst som en statsverkets utgift för flottan kommer att behörigen redovisas. I fråga om beloppet af den inkomst och af det ersättningsanslag, som för vakansafgifterna bör uppföras, får jag erinra, att nämnda afgifter, hvilka få erläggas för högst 1,150 rusthåll, beräknats, då samtliga dessa rusthåll begagna sin vakansfrihet, kunna uppgå till 121,790 kronor, men att desamma, ehuru va-

kanssättningen varit medgifven i mera än 12 år, ännu icke uppgått till detta belopp. Vid sådant förhållande har jag ansett de debiterade vakansafgifterna för de tre senaste år, för hvilka de ännu äro kända, nemligen 1881, 1882 och 1883, kunna läggas till grund för beloppets bestämmande, och då dessa, enligt uppgift från Marinförvaltningens civilafdelning, utgjort:

för år 1881 .....	112,399: 10.
» » 1882 .....	115,272: 34.
» » 1883 .....	114,418: 42.

Summa 342,089: 86.

eller i medeltal för år 114,029 kronor 95 öre, denna sistnämnda summa, jemnad till 114,000 kronor, utgöra det anslag å ordinarie stat under femte hufvudtiteln, som under titel »ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län» bör, i händelse Eders Kongl. Maj:t gillar denna min framställning, af Riksdagen begäras. Af detta anslag är hvad som motsvarar eldare- och handtverkskompaniernas uppsättning (enligt 1877 års stat 88,669 kronor 50 öre) redan på grund af 1872 års riksdagsbeslut och ofvan åberopade 1875 års nådiga bref för aflöningen tillgängligt, hvaremot för öfverskjutande beloppets användande till löneregleringens genomförande särskildt medgifvande af Riksdagen lära böra begäras, intill dess erforderliga medel härför genom afgang å reserv- och indragningsstaterna erhållas, då äfven denna del af anslaget blifver att använda för sitt egentliga ändamål: förökande af matroscorpsen eller varfvens arbetsstyrka efter Eders Kongl. Maj:ts bepröfvande.

Enligt den af Marinförvaltningen på grund af gällande stater uppgjorda beräkning skulle alla till titeln »aflöning för flottans corpsor och stater» hänförliga utgifter uppgå till 1,392,284 kronor, hvilket belopp jag dock anser kunna nedsättas till detsamma, som beräknats nästlidet år, eller 1,391,284 kronor, så att, om härifrån afräknas enahanda summa, som är i detta års riksstat såsom anslag för aflöningen uppfördt, eller 1,210,284 kronor, ett belopp af 181,000 kronor enligt beräkningen skulle utöfver enahanda anslag för år 1886 erfordras för aflöningen samma år. Med beräkning att jemväl hela det här ofvan ifrågasatta anslag till ersättning för vakanta båtsmansrusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län 114,000 kronor får, såsom hittills vakansafgifterna, för löneregleringens genomförande under år 1886 användas, skulle alltså för ändamålet ytterligare erfordras ett extra anslag af 67,000 kronor. Marinförvaltningen, som genom en lägre beräkning af vakansafgifterna upptagit detta extra



anslagsbehof till 70,941 kronor 56 öre, har likväl, under anförande att under flera år ett extra anslag af 50,000 kronor, utöfver ordinarie anslaget och vakansafgifterna, varit tillräckligt och lemnat öfverskott med undantag allenast af år 1883, då utgifterna öfverstego tillgångarne med 6,769 kronor 20 öre, samt under antagande att anledningarne till sistberörda förhållande varit tillfälliga, ansett ett extra anslag af 50,000 kronor jemväl för år 1886 vara för aflönningen tillräckligt. Detta vågar jag äfven antaga blifva förhållandet hufvudsakligen med hänsyn dertill att, sedan numera den för permanenta reservstaten afsedda summa af 114,000 kronor utaf de på aflöningsanslaget genom afgang å de äldre reservstaterna och indragningsstaten uppkomna tillgångar i det allra närmaste är fyld, hela den derefter uppkommande tillgång i följd af afgang å sistnämnda stater kommer att användas för löneregleringens behof och således föranleder minskning i det härför erforderliga extra anslag. Jag anser derföre, lika med Marinförvaltningen, ett extra anslag af 50,000 kronor till löneregleringen böra af Riksdagen för år 1886 äskas.»

Beträffande Kongl. Maj:ts i punkterna 4:o och 5:o här ofvan gjorda framställningar rörande inqvarteringsstaten för flottan, inhemtas af ofvan berörda statsrådsprotokoll vidare följande:

Vid nästlidet års riksdag föreslog Kongl. Maj:t att, för den händelse Kongl. Maj:t skulle besluta att chefens för flottans militärpersonal embete skulle indragas äfvensom att en stationsbefälhafvare skulle tillsättas såsom högsta myndighet vid hvardera utaf flottans stationer, de förändringar i inqvarteringsstaten, som häraf föranleddes, skulle få, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med då gällande bestämmelser, provisoriskt vidtagas med vilkor att det till inqvarteringsbidrag då utgående belopp derigenom icke öfverskredes och att den förändrade inqvarteringsstaten förelades innevarande års Riksdag till godkännande; och vann detta förslag Riksdagens bifall. Sedan de ifrågasatta förändringarne genom det af Kongl. Maj:t under den 10 Juli sistlidne år fastställda nya reglemente för flottan kommit till stånd och provisorisk inqvarteringsstat blifvit i sammanhang dermed fastställd, har Marinförvaltningen med sitt statsregleringsförslag för år 1886 öfverlemnadt förslag till förändrad inqvarteringsstat och dervid tillika anfört:

att af den vid 1876 års riksdag godkända stat, upptagande de militära befattningar vid flottan, hvilkas innehafvare åtnjuta boställe eller inqvarteringsbidrag i penningar, inhemtades, att anvisningen från tillgången för löneregleringens genomförande beräknats till 22,900 kronor för inqvarteringsbidrag i penningar till officerare och underofficerare;

att vid 1877 års riksdag i nämnda stat upptogos två nya befattningar med inqvarteringsbidrag till belopp af 900 kronor, hvaremot två andra befattningar med inqvarteringsbidrag till belopp af 1,500 kronor indrogos, i följd hvaraf staten för inqvarteringsbidrag i penningar till innehafvare af fasta befattningar, hvilken sedan dess förblifvit oförändrad, alltså slutar på 22,300 kronor; och

att uppå Kongl. Maj:ts nådiga framställning 1877 års Riksdag härutöfver medgifvit, att officer, hvilken är till tjenstgöring vid flottans militärdepôt eller varf kommenderad och icke åtnjuter fri bostad i kronans hus eller enligt gällande stat är berättigad till ersättning därför i penningar, finge uppbära inqvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af 300 kronor vid Karlskrona och 400 kronor vid Stockholms station från nämnda tillgång, hvarjemte 1883 års Riksdag, likaledes i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts framställning, ökade dåvarande aflöningsanslaget med 8,800 kronor, på det att den förmån af inqvarteringsbidrag, hvilken vid 1877 års riksdag medgifvits officerare, kommenderade till tjenstgöring vid militärdepôt eller varf, skulle kunna utsträckas till cheferna för båtsmanskompanierna och till de officerare, som utöfver stat eller vid tillfälligt förfall för dem, som äro i stat upptagna, kommenderades till tjenstgöring i öfverstyrelsen (chefen för flottans militärpersonal och Marinförvaltningen) eller i Sjöförsvarsdepartementets kommandoexpedition.

Det förslag till inqvarteringsstat, om hvars godkännande Kongl. Maj:t nu gjort framställning, är, såsom af den vid statsrådsprotokollet fogade bilaga Litt. A inhemtas, af följande lydelse:

## Förslag

till

stat, upptagande de militära befattningar vid flottan, hvilkas innehafvare åtnjuta boställe eller inqvarteringsbidrag i penningar.

Antal.			Karlskrona station.	Stockholms station.
Karlskrona station.	Stockholms station.			
<b>A. Officerspersonalen.</b>				
—	1	Chef för flottans stab .....	—	1,500
—	1	Officer af regementsofficers grad, kommenderad till tjänstgöring under chefen för flottans stab .....	—	1,000
—	2	Officerare, tjänstgörande i Sjöförsvarsdepartementet under chefen för flottans stab, à 400 kronor ..	—	800
—	1	Chef för Sjöförsvarsdepartementets kommandoexpedition .....	—	1,000
—	2	Adjutanter i dito dito à 500 kronor .....	—	1,000
—	1	Chef för Marinförvaltningen .....	—	1,500
—	1	Dito „ Marinförvaltningens intendentafdelning ..	—	1,000
—	1	Dito „ d:o artilleriafdelning .....	—	1,000
—	2	Officerare, tjänstgörande i Marinförvaltningen, à 500 kronor .....	—	1,000
—	1	Chef för sjökrigsskolan .....	—	1,000 *)
—	2	Kadettofficerare à 500 kronor .....	—	1,000
—	1	Chef för sjökarteverket .....	—	1,000
1	1	Stationsbefälhafvare .....	1,000 *)	1,200 *)
1	1	Varfschef .....	1,000 *)	1,200 *)
1	1	Kommendant .....	600	1,000 *)
1	1	Chef för skolorna .....	600	1,000 *)
1	—	Ordförande i förvaltningsdirektionen .....	600	—
1	—	Chef för skeppsgossecorpsen .....	600	—
3	3	Varfsdepartementschefer à 600 kronor i Karlskrona och 1,000 kronor i Stockholm .....	{ 600 (1,200 *)	3,000 *)
1	1	Adjutant hos stationsbefälhafvaren .....	400	500 *)
1	1	Äldste instruktionsofficer vid exercisskolan ..	400	500 *)
3	2	Kompanichefer vid sjömanscorpsen (matros- samt eldare- och handtverkskompanierna), 3 à 400 kronor och 2 à 500 kronor .....	1,200	{500 *) 500
Transport kronor			8,200	22,200

\*) Innehar boställe eller bostad.

Antal				
Karlskrona station.	Stockholms station.		Karlskrona station.	Stockholms station.
		Transport kronor	8,200	22,200
1	1	Befälhafvare för uppfordrade båtsmanskompanier	400	500 *)
2	—	Kompanichefer vid skeppsgossecorpsen à 400 kronor	800	—
1	1	Äldste departementsofficer vid mindepartementet	400	500 *)
1	—	Dito dito vid ekipagedepartementet	400 *)	—
2	2	Informationsofficerare vid underbefäls- och minskolorna, 2 à 400 kronor, 2 à 500 kronor	800	1,000
1	1	Adjutant hos kommandanten	300	400
		Summa kronor	11,300	24,600
		Afgår för begagnade bostadslägenheter	3,600	10,900
		Inkvarteringsbidrag i penningar	7,700	13,700
			21,400: —	
		<b>B. Underofficerspersonalen.</b>		
2	1	Underofficerare, tjänstgörande hos kommandanten, 2 à 100 kronor, 1 à 150 kronor	200	150 *)
4	3	Uppbördsmän i kaserner och exercisskolor, 4 à 100 kronor, 3 à 150 kronor	{ 300 *) { 100	450 *)
4	4	Informations-underofficerare à 100 kronor och 150 kronor	400	600 *)
1	—	Sjukhusunderofficer	100	—
		Summa kronor	1,100	1,200
		Afgår för begagnade bostadslägenheter	300	1,200
		Inkvarteringsbidrag i penningar	800	—
		Summa inkvarteringsbidrag i penningar kronor	22,200: —	

**Anmärkning:** Officer, hvilken är till tjänstgöring i Sjöförvarsdepartementet, Marinförvaltningen eller Flottans station kommenderad och icke åtnjuter fri bostad i kronans hus eller enligt ofvanstående stat är berättigad till ersättning därför i penningar, må uppbära inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af 300 kronor vid Karlskrona och 400 kronor vid Stockholms station. Chef för båtsmanskompani tillkommer, under enahanda vilkor, inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af 400 kronor, om han är bosatt i Stockholm, men eljest af 300 kronor.

\*) Innehar boställe eller bostad.

Af det förändrade förslaget till inqvarteringsstat visar sig, att inqvarteringsbidraget i penningar till innehafvare af fasta befattningar slutar med 22,200 kronor, och att denna stat alltså med 100 kronor understiger hvad Riksdagen, såsom ofvan är nämndt, härför anvisat, och att i öfrigt någon annan afvikelse från den förra inqvarteringsstaten icke förekommer, än att de hos chefen för flottans stab tjänstgörande officerare erhållit samma förmån af inqvarteringsbidrag, som förut vid tjänstgöring hos chefen för flottans militärpersonal, hvilket icke leder till någon ökad utgift.

Vid utfärdandet den 10 sistlidne Juli af ny instruktion för Marinförvaltningen pröfvade Kongl. Maj:t nödigt att, med hänsyn till den framstående plats i sjöförsvaret minväsendet redan intager och allt mer kommer att intaga, en särskild afdelning för behandling af hithörande ärenden borde i Marinförvaltningen inrättas. För att chefsbefattningen för denna afdelning, hvilken befattning Kongl. Maj:t tills vidare uppdragit åt chefen för artilleriafdelningen att jemte sin egen utöfva, skall kunna tillsättas, har det ansetts blifva nödigt att åt honom i stat anvisa ett lika inqvarteringsbidrag, som till öfriga förvaltningens ledamöter eller 1,000 kronor, hvartill, utöfver den genom den nya inqvarteringsstaten uppkomna besparing af 100 kronor, skulle erfordras en medelsanvisning af 900 kronor.

På grund af de skäl, som till stöd för ofvanberörda framställningar blifvit anförda, och emot hvilka Utskottet ej funnit något att erinra, får Utskottet hemställa:

a) att, mot det att vakansafgifterna af de på tioårig vakans ställda båtsmansrusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län bland statsverkets inkomster upptagas, ett anslag å ordinarie stat under femte hufvudtiteln må uppföras till belopp af 114,000 kronor med titel »ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län»;

b) att hvad af detta anslag icke redan på grund af 1872 års Riksdags beslut bör inräknas bland tillgångarne till aflöning för flottans corpser och stater må, för genomförande af den år 1876 beslutade löne-regleringen, under år 1886 användas;

c) att i öfrigt för denna lönereglerings genomförande under år 1886 ett extra anslag af 50,000 kronor må å extra stat för samma år anvisas, att gemensamt

med anslaget till aflöning för flottans corpser och stater redovisas;

d) att ofvanintagna af Kongl. Maj:t uppgjorda förslag till stat, upptagande de militära befattningar vid flottan, hvilkas innehafvare böra åtnjuta boställe eller inqvarteringsbidrag, må af Riksdagen godkännas; och

e) att anslaget till aflöning för flottans corpser och stater, nu utgörande 1,210,284 kronor, må höjas med det för beredande af inqvarteringsbidrag åt chefen för minafdelningen i Marinförvaltningen erforderliga belopp, 900 kronor, eller till 1,211,184 kronor.

**Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna samt anskaffande och underhåll af de till båtsmansbeklädnaden hörande s. k. småpersedlarne m. m.**

Angående  
beklädnad  
åt sjömans-  
och skeppsgossecorpserna m. m.  
[9, 10]

5:o. Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit:

att det å femte hufvudtiteln upptagna reservationsanslag för anskaffande och underhåll af de till båtsmansbeklädnaden hörande s. k. småpersedlarne och kappsäcken äfvensom minskning af vakansafgiften för rusthållen inom Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län, 40,000 kronor, minskadt med den del deraf, som redan inbegripits i anslaget till ersättning för vakansafgifterna, 11,500 kronor, eller till 28,500 kronor, måtte sammanföras med det till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna anslagna belopp, 259,000 kronor, och detta senare anslag alltså höjas med 28,500 kronor, eller till 287,500 kronor, samt erhålla reservationsanslags natur; samt

att den besparing, som under år 1886 kan beredas på anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna, måtte ställas till Kongl. Maj:ts förfogande till godtgörande af eller afbetalning å den brist, som å samma anslag förut uppkommit.

Uti sin ofvanberörda inom Första Kammaren väckta motion (N:o 9) har Friherre *Klinckowström* yrkat att, derest ifrågavarande anslag komme att beviljas, det i riksstaten måtte uppföras såsom bestämdt anslag.

Af statsrådsprotokollet (sid 14—16) inhemtas beträffande Kongl. Maj:ts i första punkten här ofvan gjorda framställning följande.

Anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna bestämde år 1877 till ett *förslagsanslag högst 282,000 kronor* och har sedermera varit i riksstaten upptaget med detta belopp, till dess sistlidet års Riksdag, i sammanhang med beviljande af ett reservationsanslag å 40,000 kronor till anskaffande och underhåll af småpersedlar

och kappsäckar, hvilket beklädnadsbestyr statsverket till lindring af roterings- och rusthållsbördan skulle öfvertaga, minskade beklädnadsanslaget till högst 259,000 kronor eller med 23,000 kronor, motsvarande den godtgörelse som för år 1883 erlagts af de båtsmansnummer, hvilka med kronan ingått aftal om anskaffning och underhåll af kappsäck och småpersedlar, därför kostnaden i så fall förut utgått af beklädnadsanslaget, men derefter skulle bestridas af det nya anslaget.

Då af detta anslag, enligt hvad förut är nämndt, 11,500 kronor beräknats utgöra godtgörelse för den såsom motsvarande lindring för de vakanta båtsmansnumren i Blekinge och Södra Møre beslutade minskning med  $\frac{1}{10}$  af vakansafgifterna, återstå för småpersedlars och kappsäckars anskaffande 28,500 kronor. Efter hvad Marinförvaltningen anmält, är detta belopp likväl otillräckligt för nämnde persedlars anskaffande, hufvudsakligen till följd deraf, att de från beklädnadsanslaget öfverflyttade 23,000 kronor endast utgöra fyra femtedelar af verkliga anskaffningskostnaden för persedlarne, enär rust- och rotehållarne i fredstid icke varit skyldiga att erlægga mera såsom godtgörelse därför, hvarföre Marinförvaltningen anhållit att få gemensamt redovisa beklädnadsanslaget och det nya anslaget till småpersedlars och kappsäckars anskaffande. Då dessa anslag emellertid äro af så olika natur, att det ena utgör ett förslagsanslag och det andra ett reservationsanslag, har Kongl. Maj:t ansett en dylik gemensam redovisning, med hänsyn till möjligen uppkommande besparingar, icke låta sig göra, utan föreskrifvit, att reservationsanslaget skall för sig redovisas, och den motsedda bristen framdeles till godtgörande anmälas. För att för framtiden förekomma den eljest oundvikliga bristen på detta reservationsanslag skulle visserligen ytterligare omkring 6,000 kronor från beklädnadsanslaget kunna dit öfverflyttas, men enär båda ifrågavarande anslag afse beklädnaden, har det synts vara mycket rättigare och ledande till mera enkelhet i räkenskaperna att sammanföra dessa anslag till ett enda, hvarvid, med hänsyn till anslagets ändamål, detsamma lämpligast borde gifvas natur af reservationsanslag, såsom Riksdagen gjort med det senast för småpersedlarnes anskaffande bestämda. Och har departementschefen i följd häraf ansett, att de för småpersedlars och kappsäckars anskaffande beräknade 28,500 kronor utaf det af sistlidet års Riksdag anvisade reservationsanslag å 40,000 kronor borde sammanföras med det nu i riksstaten till 259,000 kronor upptagna beklädnadsanslaget till ett gemensamt anslag under titel »beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna», till belopp af 287,500 kronor och af *reservationsanslags* natur.

Vidkommande hvad Kongl. Maj:t under 2:dra punkten (motsvarande punkten [10] i Kongl. Maj:ts proposition) föreslagit, inhemtas af ofvanberörda statsrådsprotokoll, att bristen å ifrågasatt anslag vid 1883 års slut ytterligare nedgått från 62,447 kronor 70 öre till 54,396 kronor 21 öre genom besparing å årsanslaget till belopp af 8,051 kronor 49 öre, men att, om än nästlidet och nästa års anslag likaledes komme att lemna öfverskott, dessa öfverskott likväl icke kunde antagas betäcka hela bristen, hvarför Marinförvaltningen hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes äska Riksdagens medgifvande, att den besparing, som under år 1886 kunde beredas på anslaget, måtte ställas till Kongl. Maj:ts förfogande till godtgörande af eller afbetalning å den å samma anslag förut uppkomna brist.

Då den af Kongl. Maj:t ifrågasatta sammanslagningen af ofvan nämnda anslag synts Utskottet på ofvan anförda skäl lämplig, samt det äskade medgifvandet rörande förfogandet af å anslaget uppkomna besparingar under en följd af år af Riksdagen lemnats, hemställer Utskottet:

a) att det å femte hufvudtiteln upptagna reservationsanslag för anskaffande och underhåll af de till båtsmansbeklädningen hörande så kallade småpersedlarne och kappsäcken äfvensom minskning af vakansafgiften för rusthållen inom Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län 40,000 kronor, minskadt med den del deraf, som redan inbegripits i anslaget till ersättning för vakansafgifterna, 11,500 kronor, eller till 28,500 kronor, må sammanföras med det till beklädning åt sjömans- och skeppsgossecorpserna anslagna belopp, 259,000 kronor, och detta senare anslag alltså höjas med 28,500 kronor, eller till 287,500 kronor, samt erhålla reservationsanslags natur, och

b) att den besparing, som under år 1886 kan beredas på anslaget till beklädning åt sjömans- och skeppsgossecorpserna, må ställas till Kongl. Maj:ts förfogande till godtgörande af eller afbetalning å den brist, som å samma anslag förut uppkommit.



**Lindring i rustnings- och roteringsbesvären.**

6:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit:  
att de å femte hufvudtiteln för båtsmansindelningen uppförda friheter måtte minskas från 77,300 kronor till 75,500 kronor, samt att det för båtsmansindelningen uppförda anslag till ersättningar, nu utgörande 24,600 kronor, måtte ökas med motsvarande belopp, eller till 26,400 kronor; samt

*Angående  
anslag för  
lindring af  
rustnings-  
och roterings-  
besvären m.m.*  
[11, 12.]

att Riksdagen, vid bifall till Kongl. Maj:ts den 9 nästlidne Januari beslutade proposition till Riksdagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären, måtte under hufvudtiteln flottans personal med rubrik: »lindring i rustnings- och roteringsbesvären» uppföra ett förslagsanslag af 162,000 kronor.

Då Kongl. Maj:ts ofvanberörda proposition angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären ännu icke kunnat af Utskottet behandlas, är Utskottet följaktligen icke i tillfälle att nu yttra sig öfver förevarande framställningar, utan kommer Utskottet att härom framdeles afgifva utlåtande, hvilket Utskottet härmed skolat

anmäla.

**Lots- och Fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.**

7:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penningeanslag måtte upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller till 1,200,000 kronor, och följaktligen anslaget, med inberäkning af deri ingående friheter och ersättningar, utföras med 1,200,409 kronor; hvarvid Kongl. Maj:t tillika förutsatt, att de å inkomstiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hitills få användas för de med anslaget afsedda ändamål.

*Angående  
lotsverket.*  
[13.]

Med erinran att Kongl. Maj:ts nu gjorda framställning öfverensstämmer med hvad i afseende å förevarande anslag blifvit vid föregående riksdagar af Kongl. Maj:t föreslaget och godkänt, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit.

## Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

8:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. i nuvarande riksstat anvisade anslag, måtte till jemnande af hufvudtitelns slutsumma nedsättas med 400 kronor till 47,212 kronor.

Utskottet hemställer,

Angående  
anslaget till  
skrifmaterialier  
och expenser, ved  
m. m.  
[14.]

att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få till beloppet jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma finnes erforderligt.

## Öfriga ordinarie anslag.

9:o. Uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 8) har Friherre R. Klinckowström föreslagit angående anslagen under femte hufvudtiteln:

att reservationsanslaget 60,000 kronor för »Sjömätningar och sjökartekontorets verksamhet» så väl måtte förändras till bestämdt anslag som ock i 1886 års riksstat nedsättas till 40,000 kronor; samt

att anslaget till »Extra utgifter», som för närvarande är bestämdt till 12,500 kronor, i 1886 års riksstat måtte uppföras med endast 10,000 kronor.

Då motionären i fråga om förstnämnda anslag vid sistlidet års riksdag framkom med hufvudsakligen samma yrkande som nu, blef detsamma af Riksdagen afslaget. Då något skäl ej förefinnes att tillstyrka Riksdagen att frångå den åsigt, Riksdagen sålunda uttalat, och enär, hvad det senare här ofvan omförmälda anslaget beträffar, Utskottet ej funnit giltiga skäl till dess nedsättning vara för handen, hemställer Utskottet,

a) att Friherre Klinckowströms yrkande om förändring af naturen och nedsättning af beloppet å anslaget »sjömätningar och sjökartekontorets verksamhet» må af Riksdagen lemuas utan afseende; och

b) att Friherre Klinckowströms yrkande om nedsättning till beloppet af anslaget »extra utgifter» ej må vinna Riksdagens bifall.

10:o. I afseende å öfriga här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring i afseende å anslagsbeloppen, hvaremot Kongl. Maj:t föreslagit, dels att den numera mindre rigtiga titeln »för sjömätningar och sjökartekontorets verksamhet» måtte utbytas mot titeln: »sjökarteverket», dels ock att i öfrigt titlarne under diverse anslag måtte upptagas så, som de i den protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 12 Januari 1885 bifogade förslagsstat förekomma.

Enligt hvad den åberopade förslagsstaten (sid. 33 och 34) gifver vid handen skulle, enligt Kongl. Maj:ts förslag, titeln: »Till stipendier åt sjöofficerare» etc., utbytas mot titeln: »Stipendier åt sjöofficerare» etc., titeln: »För sjukvård» utbytas mot titeln »Sjukvård» samt titeln: »För diverse behof» mot titeln: »Diverse behof».

Då Utskottet beträffande hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit icke funnit skäl till någon erinran, hemställer Utskottet,

att samtliga de ordinarie anslag under denna hufvudtitel, i hvilka förändring icke blifvit här ofvan ifrågasatt, må under de af Kongl. Maj:t föreslagna anslagstitlar i 1886 års riksstat till oförändrade belopp upptagas.

### Extra anslag.

Förutom här ofvan begärda extra anslag för genomförande under år 1886 af löneregleringen för flottan har Kongl. Maj:t för fyllande af tillfälliga behof inom sjöförsvaret gjort följande framställningar.

### Fartygsmateriel.

11:o. Till fullbordande af pansarbåten *Svea* har Kongl. Maj:t äskat ett belopp af 1,218,000 kronor.

Till byggande af ifrågavarande pansarbåt, som jemte pansarbeklädnad ansetts kräfva en sammanlagd kostnad af 2,838,000 kronor, har vid 1883 och 1884 årens riksdagar beviljats tillhopa 1,650,000 kronor.

Af statsrådsprotokollet (sid. 21 och följ.) inhemtas, att arbetet

Angående  
anslag  
till fartygs-  
materiel.  
[15.]

med detta fartyg nu så långt framskridit, att detsamma bepanstring ansetts kunna ega rum under nästkommande år, men att då den der-till erforderliga pansarplåten, hvilken vore det enda af fartyget, som icke kunde tillverkas inom landet, påräknades blifva levererad först omkring ett år efter derom afslutadt kontrakt, och då med fartygets fullbordande, som jemväl antoges kunna ega rum nästkommande år, icke utan olägenhet och ökad kostnad kunde anstå, återstoden af det för fartyget med artilleri och minutredning m. m. behöfliga belopp nu ansetts böra begäras.

I den af certkomitén för fartyget föreslagna typ har, såsom af statsrådsprotokollet (sid. 21) vidare inhemtas, den förbättring blifvit vidtagen, att fartygets längd ökats med 23 fot, hvarigenom utrymme kunnat beredas för insättande af en maskin af tillräcklig kraft att gifva fartyget en från 13 till 14 knop ökad hastighet, hvarjemte nu afses att, i stället för det ursprungligen afsedda pansaret af järn, anskaffa ett motståndskraftigare af bästa material, som kan erhållas, utan att den därför beräknade kostnaden derigenom anses behöfva öfverskridas.

Då det emellertid ansetts erforderligt att anskaffa en kraftigare bestyckning än den af certkomitén föreslagna, nemligen två 27 tons kanoner af nyaste modell i stället för de föreslagna två 25 tons; 4 st. 15 cm. kanoner i stället för 3; hvarjemte skulle tillkomma 2 st. 38 mm. Nordenfelts kanoner med lavetter äfvensom stålsköldar till skydd för däckskanonerna mot kulsprutor och gevär, har, med anledning af den högst betydligt ökade stridsduglighet, fartyget genom denna ökning i artillerikraft skulle komma att erhålla, en förhöjning i anslaget af 30,000 kronor ansetts böra äskas, hvadan alltså pansarbåtens fullbordande skulle kräfva en kostnad af 1,218,000 kronor.

Då det torde vara af vigt, att ifrågavarande pansarbåt så fort som möjligt fullbordas, samt den äskade förhöjningen af anslaget till erhållande af kraftigare bestyckning synes vara af behovet påkallad, hemställer Utskottet,

att till fullbordande af pansarbåten Svea må på extra stat för år 1886 beviljas ett belopp af 1,218,000 kronor.

Angående  
anslag  
till fartygs-  
materiel.  
[16, 17.]

12:o. Till *fartygsmateriel* har Kongl. Maj:t vidare äskat beviljande af nedannämnda belopp, nemligen:

till anskaffning af en första klassens minbåt .....	kronor 190,600
„ „ „ två andra klassens minbåtar... „	174,000

Då, såsom i statsrådsprotokollet (sid. 22 och 23) blifvit erinradt och Utskottet vidare inhemtat, flere första klassens minbåtar redan äro anskaffade, men deremot icke någon af andra klassens, har Utskottet med afseende å de betydliga summor, som under de senare åren beviljats till anskaffande af fartygsmateriel — och nu särskildt i år det återstående större belopp, som erfordrats för fullbordandet af pansarbåten Svea — ansett att med anskaffning af ytterligare en första klassens minbåt borde kunna tills vidare anstå, hvarföre Utskottet hemställer:

a) att det af Kongl. Maj:t äskade anslag, 190,600 kronor, till anskaffning af en första klassens minbåt, icke måtte af Riksdagen beviljas;

b) att till anskaffning af två andra klassens minbåtar ett belopp af 174,000 kronor må på extra stat för år 1886 anvisas.

13:o. Till anskaffning af *artilleriutredningar m. m.* för redan befintliga fartyg samt för sjöbefästningarne har Kongl. Maj:t äskat anvisande af ett belopp af 190,000 kronor.

*Angående  
anslag till  
fartygs-  
materiel.  
[18.]*

Den materiel, som är afsedd att för det äskade beloppet anskaffas, är enligt statsrådsprotokollet (sid. 23) följande:

6 st. 38 mm. Nordenfelts kanoner.....	27,000: —
6 st. lavetter till d:o d:o .....	12,800: —
11 st. 25 mm. kulsprutor .....	52,140: —
11 st. sjölavetter till kulsprutor .....	6,700: —
500 st. revolverar.....	16,850: —
200,000 skarpa patroner (1867 års gevär) .....	12,400: —
12,000 patroner till 25 mm. kulsprutor.....	23,640: —
4,300 projektiler med hylsor till 38 mm. kanon.....	36,470: —
5 st. tubkanoner .....	2,000: —
Summa	190,000: —

Med afseende å de betydliga belopp, som år efter år blifvit beviljade till artillerimateriel för sjöförsvaret, och då med anskaffandet af en del af den nu ifrågasatta torde utan synnerlig olägenhet tills vidare kunna anstå, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att till anskaffning af artilleriutredningar m. m. må på extra stat för år 1886 beviljas ett belopp af 100,000 kronor.

## Minväsendet.

Angående  
minväsendet.  
[19.]

14:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att till ett *minetablissemment i Karlskrona* måtte beviljas ett extra anslag för år 1886 af 90,200 kronor. Af statsrådsprotokollet (sid. 24) inhemtas, att enligt den uppgjorda planen för berörda etablissemment skulle för det nu äskade beloppet uppföras:

en minförrådsbyggnad för en beräknad kostnad af .....	66,000: —
en byggnad för elektriskt lysapparatsförråd, beräknad till ...	16,200: —
landningsbrygga och spårvägar för en kostnad af.....	8,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 90,200: —

Med erinran att sistlidet års Riksdag, till påbörjande af ifrågasvarande minetablissemment, beviljade för uppförande af en byggnad till minkontor samt sjöinstrument och sjökarteförråd 90,500 kronor, samt enär det nu äskade beloppet synes för minväsendets fortsatta utveckling väl behöfligt, hemställer Utskottet,

att, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, till ett minetablissemment i Karlskrona må på extra stat för år 1886 beviljas ett anslag af 90,200 kronor.

Angående  
minväsendet.  
[20.]

15:o. Till anskaffande af en *elektrisk lysapparat vid Karlskrona station* har Kongl. Maj:t äskat anvisande af 16,200 kronor.

Då emellertid Kongl. Maj:t först vid denna riksdag, på sätt nästföregående punkt utvisar, äskat ett belopp till uppförande af en byggnad för lysapparatförråd, synes det Utskottet, att med anskaffandet af lysapparaten torde böra anstå till dess byggnaden fullbordats; och får Utskottet därför hemställa,

att det af Kongl. Maj:t till anskaffande af en elektrisk lysapparat för Karlskrona station äskade belopp, 16,200 kronor, icke måtte af Riksdagen beviljas.

Angående  
minväsendet.  
[21.]

16:o. Till *mintillverknings-personalens aflöning* har af Kongl. Maj:t äskats ett extra anslag för år 1886 af 19,885 kronor 25 öre.

Beträffande frågan om detta anslag torde Utskottet få erinra, att Riksdagen allt sedan 1879 beviljat ett extra anslag till aflönande af följande minpersonal, nemligen:

1 miningeniör,  
 1 maskinistunderofficer af 1:a graden,  
 5 maskinistunderofficerare af 2:a graden, samt  
 5 första klassens sjömän, för hvilka aflöningsförmånerna uppginge till sammanlagdt 19,885 kronor 75 öre.

Då Riksdagen under en följd af år beviljat anslag till särskild minpersonal samt en sådan torde vara väl behöflig, får Utskottet hemställa,

att till mintillverkningspersonalens aflöning må på extra stat för år 1886 beviljas ett anslag af 19,885 kronor 25 öre.

17:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att till *anskaffning af minor och minväsendets utveckling* måtte på extra stat för år 1886 anvisas ett belopp af 85,111 kronor 75 öre. *Angående minväsendet.*  
[22.]

Enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 25) gifver vid handen har, särskildt med anledning deraf, att plan nu uppgjorts till afspärrande af Stockholms och Södertelje skärgårdar medelst minor, hvilket ansetts kräfva en kostnad af 400,000 kronor, med anskaffandet af erforderliga minor icke vidare ansetts böra anstå.

Utskottet har, i likhet med Kongl. Maj:t, funnit ett anslag för ändamålet böra beviljas, om ock till något mindre belopp än Kongl. Maj:t föreslagit. Härvid har Utskottet dock ansett sig böra erinra, att beviljandet af ett sådant anslagsbelopp ej innefattar något godkännande af ofvan omförmälda plan eller förbindelse att för dess genomförande anvisa ytterligare medel.

Utskottet hemställer derföre,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att till anskaffning af minor och minväsendets utveckling må på extra stat för år 1886 beviljas ett anslag af 50,000 kronor.

#### Sjöbefästningarnes vid Karlskrona bestyckning.

18:o. Till anskaffning af 3 stycken 32 cm. kanoner för Kungsholms fästning har Kongl. Maj:t äskat anvisande för år 1886 af ett extra anslag af 180,000 kronor. *Angående sjöbefästningarnes vid Karlskrona bestyckning.*  
[23.]

Hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 26) beträffande detta anslagsbehof meddelas, får Utskottet, med afseende å de högst betydliga summor, som till sjöförsvaret redan utgå, och då i följd häraf

med anskaffandet af den föreslagna bestyckningen för Kungsholms fästning torde böra tills vidare anstå, hemställa,

att det af Kongl. Maj:t till förevarande ändamål äskade belopp icke måtte af Riksdagen beviljas.

#### Förändring af destilleringsapparat å Kungsholms fästning.

Angående  
destillerings-  
apparat å  
Kungsholm  
fästning.  
[24.]

19:o. Till förändring af destilleringsapparaten å Kungsholms fästning har Kongl. Maj:t äskat beviljande af 3,800 kronor; och enär, såsom af statsrådsprotokollet (sid. 26) inhemtas, den föreslagna förbättringen är af behovet påkallad samt den del af anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, som kunnat för stationen afses, visat sig otillräcklig för andra, mera maktpåliggande arbeten och i följd deraf icke ansetts kunna lemna medel till ifrågavarande ändamål, har Utskottet med afseende å vigten af att å fästningen finnes tillgång till drickbart vatten, funnit sig böra hemställa,

att till förändring af destilleringsapparaten å Kungsholms fästning må för år 1886 beviljas ett extra anslag af 3,800 kronor.

#### Jernvägsförbindelse emellan flottans varf i Karlskrona och Karlskrona—Wexjö jernväg.

Angående  
jernväg till  
varfvet i  
Karlskrona.  
[25.]

20:o. För fullbordande af jernvägsförbindelsen mellan flottans varf i Karlskrona och Karlskrona—Wexjö jernväg har Kongl. Maj:t äskat att på extra stat för år 1886 måtte beviljas ett anslag af 142,878 kronor.

Sedan nästlidet års Riksdag till denna jernvägsförbindelse, som fullbordad beräknats kosta 215,000 kronor, beviljat för innevarande år 72,122 kronor, har, såsom af statsrådsprotokollet (sid. 27) inhemtas, med anledning deraf att berörda byggnadsföretag, för att icke ställa sig dyrare än beräknadt vore, ansetts böra upplåtas till utförande på entreprenad att fullbordas under år 1886 samt med hänsyn till betydelsen för flottan af denna trafikled, hvilken ansetts kunna utan svårighet fullbordas på två år, Marinförvaltningen tillstyrkt att återstoden af det beräknade kostnadsbeloppet, 142,878 kronor, måtte af Riksdagen äskas.

Mot hvad Kongl. Maj:t sålunda hemställt har Utskottet ej funnit skäl till någon erinran.



Utskottet hemställer därför,

a) att till fullbordande af jernvägsförbindelsen emellan flottans varf i Karlskrona och Karlskrona—Vexjö jernväg må beviljas ett extra anslag af 142,878 kronor;

#### Ångspruta för Karlskrona station,

21:o. Till anskaffande af en ny ångspruta för Karlskrona station har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 19,500 kronor.

Till stöd för berörda framställning finnes i statsrådsprotokollet (sid. 27 och 28) anfördt bland annat, att vattenledningen derstädes, med hänsyn till tryck och ledningsförmåga, befunne sig i ett skick, som gjorde densamma i och för eldsläckningsändamål allt utom tillfredsställande, hvarföre trygghet att fullt tillräcklig vattenmängd under alla förhållanden vid eldsolycka vore att påräkna, endast funnes i den mån pålitliga uppfodringsverk, som kunde från sjön till brandstället fortskaffa vatten, stode till buds; att de två uppfodringsverk, som redan funnes, ett tillhörigt flottan och det andra staden, icke kunde anses nog i en stad med den utsträckning som Karlskrona, der kronan på olika ställen egde dyrbara kaserner och andra byggnader, der det stora flertalet hus vore af trä och der således vid en större eldsolycka, under häftig blåst, stor fara kunde vara för handen att flere eldsvådor uppstode samtidigt, om icke för vattentillgången vore någorlunda riktigt sörjdt; att erfarenheten vid två svårare eldsvådor under år 1883 tydligen ådagalagt behofvet af rikligare vattentillgång än den, som kunnat åstadkommas, när eldsolyckan inträffat å någon från sjön mera aflägsen plats, samt att erfarenheten tillräckligt visat, att anslaget till flottans nybyggnad och underhåll icke medgäfvit fyllandet af behof, som låge långt närmare det ändamål, som med nämnda anslag afsåges, än anskaffande af ny ångspruta, och att alltså all sannolikhet saknades, att behofvet på detta sätt skulle kunna fyllas vare sig år 1885 eller närmast följande år, vid hvilket förhållande fullgod och tillräcklig ångsprutmateriel under en följd af år fortfarande komme att saknas.

Då det måste vara af synnerlig vikt, att de staten tillhöriga byggnader i Karlskrona och der befintliga dyrbara förråd så vidt möjligt skyddas mot eldsolycka, hemställer Utskottet,

att till anskaffande af en ångspruta för Karlskrona station må på extra stat för år 1886 beviljas ett belopp af 19,500 kronor.

## Ersättning af sjöskador å två flottans fartyg.

Angående  
ersättning af  
sjöskador.  
[27.] 22:o. Slutligen har Kongl. Maj:t till ersättning af sjöskador å  
monitorn Thordön och kanonbåten Skuld äskat anvisande af tillhoppa  
19,825 kronor.

Af statsrådsprotokollet (sid. 28 och 29) inhemtas, att under öfnings-  
expeditioner år 1883 med monitorn Thordön och kanonbåten Skuld  
båda dessa fartyg drabbats af sjöskada, Thordön den 23 Juli genom  
grundstötning å Rimö flagg-grund i Östergötlands skärgård och Skuld  
den 7 September genom ombordläggning med salfångstångaren Vega  
i Varholmssundet i Bohus läns skärgård; att genom nådigt bref den  
21 December 1883 Kongl. Maj:t anbefalt Marinförvaltningen att af om-  
händerhafvande medel utbetala till bergnings- och dykeribolaget Neptun  
för Thordöns bergning 30,000 kronor; att detta belopp af Marinförvalt-  
ningen blifvit anordnad, men att bolaget under anspråk på högre berg-  
garelön icke velat lyfta detsamma, innan bergarelönen blifvit af dom-  
stol bestämd; att för anbefald reparation af Thordön efter grundstöt-  
ningen utgifvits af omhänderhafvande medel 10,554 kronor 10 öre och  
beräknas för ändamålet ytterligare erfordras 3,300 kronor; att i ersät-  
ning för den Vega genom ombordläggningen med Skuld förorsakade  
skada Marinförvaltningen, likmätigt Kongl. Maj:ts bref i ämnet den 2  
November 1883, till aktiebolaget Ishafvet utbetalt af omhänderhafvande  
medel 4,133 kronor 34 öre, hvarjemte Marinförvaltningen, likaledes i  
enlighet med af Kongl. Maj:t erhållen anvisning, förskjutit kostnaden  
för Skulds iståndsättning med 1,835 kronor; att angående ifrågavarande  
sjöskador undersökning vid krigsrätt egt rum och åtal mot två office-  
rare varit anhängiggjorda, hvarefter genom laga kraft egande utslag  
båda ådömts disciplinstraff för begångna tjensteförseelser, men att in-  
gendersa blifvit ålagd att gälda den kostnad och skada, som genom  
samma förseelser tillskyndats kronan; samt att, då det hvarken kunde  
anses erforderligt eller lämpligt att innan det blifvit i vederbörlig ord-  
ning bestämdt huru mycket kronan skall betala såsom bergarelön för  
monitorn Thordön, begära något anslagsbelopp härtill för att derefter  
möjligen till en kommande Riksdag behöfva göra framställning om  
ytterligare anslag för samma ändamål, det belopp, som till ersättande  
af förenämnda sjöskador nu borde af Riksdagen äskas, ansetts kunna  
inskränkas till öfriga af Marinförvaltningen för ifrågavarande ändamål  
uppgifna utgifter, uppgående tillhoppa till det nu äskade beloppet 19,825  
kronor.

Utskottet hemställer

att till ersättning af omförmälda sjöskador må på extra stat för år 1886 anvisas 19,825 kronor.

Stockholm den 13 Mars 1885.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

---

*Reservationer:*

*vid punkten 2:o* (ang. officerscorpens tillökning):

af Herrar *C. Ifvarsson*, vice Talmannen *L. O. Larsson*, *A. P. Danielson*, *S. Nilsson* i Efveröd, *N. Petersson* i Runtorp, *S. Andreasson* i Tollerud, *G. Eriksson* i Mörviken, *J. Jonsson* i Fröstorp, *M. Jonsson* i Vansäter, *O. B. Olsson*, *A. Persson* i Mörarp och *P. Pehrsson* i Törneryd, hvilka, enär den af Kongl. Maj:ts nu föreslagna ökningen af den effektiva officerscorpens vore hufvudsakligen lika med den, som i Kongl. Maj:ts till 1883 års Riksdag rörande sjöförsvaret aflåtna förslag förekomme, men sistnämnda ökning föreslagits i sammanhang med en fullständig omorganisation af flottans personal, särskildt hvad båtsmanscorpens beträffade, och då ett sådant förslag nu icke föreläge, yrkat, att Kongl. Maj:ts förevarande framställningar icke måtte vinna Riksdagens bifall;

*vid punkten 12:o mom. a)* (ang. anskaffning af en första klassens minbåt): af Herrar Grefve *Sparre*, *L. M. Nordenfelt*, *C. E. Casparsson*, Friherre *H. M. Palmstierna*, *K. O. Ljungqvist*, Grefve *E. C. A. Piper*, *J. Widén*, *F. F. Carlson* och *C. A. Bäckström*, hvilka yrkat bifall till Kongl. Maj:ts förslag;

*vid punkten 17:o* (ang. anskaffning af minor): af Herr Friherre *H. M. Palmstierna*, i fråga om motiveringen;

*vid punkten 18:o* (ang. sjöbefästningarnes vid Karlskrona bestyckning): af Herr *L. M. Nordenfelt*.

Herr *C. E. Casparsson* har begärt få antecknadt, att han ej deltagit i behandlingen af det i punkten 2:o omförmälda förslag.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1885 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	Departementschefen .....
26,800	—	—	—	—	—	26,800	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt
38,600	—	—	—	—	—	38,600	—	Marinförvaltningen .....
<b>Sgr</b> 82,400	—	—	—	—	—	82,400	—	
1,210,284	—	—	—	—	—	1,210,284	—	<b>Flottans</b>
32,000	—	—	—	—	—	32,000	—	Aflöning för flottans corps och stater. Nuvarande
259,000	—	—	—	—	—	259,000	—	Ökas med inqvarteringsbidrag åt chefen för min-
452,450	—	—	—	—	—	452,450	—	Ålderstillägg, förslagsanslag .....
—	—	77,300	—	24,600	—	101,900	—	Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna, för-
40,000	—	—	—	—	—	40,000	—	Anslaget förändras till reservationsanslag och ökas
								Naturaunderhåll, förslagsanslag.....
								Båtsmansindelnings:
								Anslaget: Friheter minskas med 1,800 kronor, hvar-
								Anskaffande och underhåll af de till båtsmansbeklädnasom
								minskning af vakansafgiften för rusthållen inom
								anslaget: Beklädnad åt sjömans- och skeppsgosse-
								Ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge
<b>Sgr</b> 1,993,734	—	77,300	—	24,600	—	2,095,634	—	
<b>Tpt</b> 2,076,134	—	77,300	—	24,600	—	2,178,034	—	

Litt. A.

## riksstatens Femte hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
<b>departementet.</b>								
<b>öfverstyrelsen.</b>								
.....	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
kommandoexpeditionen .....	26,800	—	—	—	—	—	26,800	—
.....	38,600	—	—	—	—	—	38,600	—
Sgr	82,400	—	—	—	—	—	82,400	—
<b>personal.</b>								
belopp .....	1,210,284	—						
afdelningen i Marinförvaltningen .....	900	—						
.....	1,211,184	—	—	—	—	—	1,211,184	—
.....	32,000	—	—	—	—	—	32,000	—
slagsanslag, högst .....	259,000	—						
med .....	28,500	—						
.....	287,500	—	—	—	—	—	287,500	—
.....	452,450	—	—	—	—	—	452,450	—
emot anslaget: Ersättningar ökas med samma summa den hörande s. k. småpersedlarne och kappsäcken äfven Blekinge län och Södra Möre härad öfverföres dels till corpserna och dels till närmast nedanstående nya anslag. län och Södra Möre härad af Kalmar län .....	—	—	75,500	—	26,400	—	101,900	—
.....	114,000	—	—	—	—	—	114,000	—
Säger	2,097,134	—	75,500	—	26,400	—	2,199,034	—
Transport	2,179,534	—	75,500	—	26,400	—	2,281,434	—

1885 års riksstat anslår:									
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.						Summa.	
		Friheter.		Ersättningar.					
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tpt	2,076,134			77,300		24,600		2,178,034	
	1,078,800			— —		— —		1,078,800	
	670,000			— —		— —		670,000	
	31,040			— —		— —		31,040	
	8,780			— —		— —		8,780	
	60,000			— —		— —		60,000	
	15,000			— —		— —		15,000	
	30,000			— —		— —		30,000	
	39,000			— —		— —		39,000	
	19,175			— —		— —		19,175	
	15,000			— —		— —		15,000	
	47,612			— —		— —		47,612	
	12,500			— —		— —		12,500	
Sgr	948,107			— —		— —		948,107	
	1,200,000			405		4		1,200,409	
	94,650			— —		— —		94,650	
	9,000			— —		— —		9,000	
	13,000			— —		— —		13,000	
Sgr	1,316,650			405		4		1,317,059	
S:a	5,419,691			77,705		24,604		5,522,000	

**Flottans**Flottans nybyggnad och underhåll, *reservationsanslag***Diverse**Flottans öfningar, *reservationsanslag* .....

Undervisningsverken:

Sjökrigsskolan .....

Skeppsgosseskolan .....

För sjömätningar och Sjökartekontorets verksamhet,

Till stipendier åt sjöofficerare under anställning i ut-

Durchmarschkostnader, *reservationsanslag* .....

För sjukvård .....

För diverse behof .....

Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* .....Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslags-**Minskas* för jemnande af hufvudtitelns slutsumma

Extra utgifter .....

**Han-**

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstaltern

Undervisningsanstalter för sjöfart .....

Nautisk-meteorologiska byrån .....

Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna

byrån, *förslagsanslag* .....

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på <i>förslag</i> .				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Transport	2,179,534	—	75,500	—	26,400	—	2,281,434	—
<b>materiel.</b>		1,078,800	—	—	—	—	—	1,078,800	—
<b>anslag.</b>		670,000	—	—	—	—	—	670,000	—
		31,040	—	—	—	—	—	31,040	—
		8,780	—	—	—	—	—	8,780	—
	<i>reservationsanslag</i>	60,000	—	—	—	—	—	60,000	—
	ländsk tjänst eller kommandering utrikes	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
		30,000	—	—	—	—	—	30,000	—
		39,000	—	—	—	—	—	39,000	—
		19,175	—	—	—	—	—	19,175	—
		15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
	<i>anslag.</i> Nuvarande belopp	47,612:	—	—	—	—	—	47,612	—
	med	400:	—	—	—	—	—	47,212	—
		12,500	—	—	—	—	—	12,500	—
	Säger	947,707	—	—	—	—	—	947,707	—
<b>deln.</b>									
	<i>reservationsanslag</i>	1,200,000	—	405	—	4	—	1,200,409	—
		94,650	—	—	—	—	—	94,650	—
		9,000	—	—	—	—	—	9,000	—
	för sjöfart och föreståndaren vid nautisk-meteorologiska	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—
	Säger	1,316,650	—	405	—	4	—	1,317,059	—
	<b>S u m m a</b>	5,522,691	—	75,905	—	26,404	—	5,625,000	—

## Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens  
F e m t e hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
<b>Sjöförsvarsdepartementet.</b>		
För genomförande under år 1886 af löneregleringen för flottan .....	50,000	—
Till fullbordande af pansarbåten Svea .....	1,218,000	—
” ” ” två 2:a klassens minbåtar .....	174,000	—
” ” ” artilleriutredningar m. m. ....	100,000	—
” minetablissemnetet i Karlskrona .....	90,200	—
” mintillverkningspersonalens aflöning .....	19,885	25
” anskaffning af minor och minväsendets utveckling .....	50,000	—
” förändring af destilleringsapparaten å Kungsholms fästning .....	3,800	—
” fullbordande af jernvägsförbindelsen mellan flottans varf i Karlskrona och Vexjö—Karlskrona jernväg .....	142,878	—
” anskaffande af en ångspruta för Karlskrona station .....	19,500	—
” ersättning af sjöskador å två flottans fartyg .....	19,825	—
Summa	1,888,088	25



## Rättelser

*i Stats-Utskottets Utlåtande N:o 11 a.:*

Sid. 25, rad. 2 uppfir. utgår »a)»  
» » » 5 » står: kronor; läs: kronor.

---